

Een tip voor pendelaars (naar Brussel)

Voor men aankomt in Brussel Zuid rijdt de trein over de 600 meters lange viaduct "Zeventien Bruggen", een betonconstructie uit het Interbellum (1929-1932) op de directe lijn Oostende-Brussel. Vanuit een hoogte van 18 meter ziet men de Pedevallei, het geliefde landschap van Pieter Bruegel (1525/30-1569) met het klein kerkje van Sint-Anna-Pede. Tot 31 oktober kan men wandelen onder deze viaduct, een onderdeel van een ontdekkingstocht en een ode aan één van de grote Vlaamse meesters.

Voor wie regelmatig het traject Gent-Brussel neemt zal deze wandeling een ontdekking zijn, een vallei zo dicht gelegen bij Brussel. Een tip voor elke pendelaar.

Volgend jaar is Van Eyck aan de beurt, dit jaar gaat alle aandacht naar de kunstenaar Pieter Bruegel. Na de grote expositie in Wenen met een schitterende catalogus zijn er in Vlaanderen een aantal manifestaties die de wereld van Bruegel in herinnering willen brengen. Het project "De blik van Bruegel / Reconstructie van het landschap" in de Pedevallei (Dilbeek) is een initiatief van Toerisme Vlaanderen. De curator van dit project is architect Stefan Devoldere die een korte tijd ook plaatsvervangend Vlaams Bouwmeester is geweest. Zijn keuze en deze van zijn equipe is meer dan geslaagd met een weloverwogen inbreng van kunstenaars, architecten en landschapsarchitecten. Wat is toegevoegd heeft diepgang en legt de band met het oeuvre van Bruegel.

Het wandelparcours start in het interieur van het kerkje van Sint-Anna-Pede, een gebouwtje dat voorkomt op één de schilderijen van Bruegel. Met een breed fotografisch werk "TOPOgrafie" wordt door Filip Dujardin één van de hoofdthema's van Bruegels visie opgeroepen, de constructie van het landschap. Bruegel combineerde landschappen uit het Pajottenland met impressionante rotsformaties die hij zag tijdens zijn reis naar Italië. Dujardin plaatst in deze foto woningen die men kan aantreffen op het parkour maar ook gebouwen van Brussel die men tijdens de wandeling in de verte kan bespeuren. Het is een ode van de

collagetechniek die Bruegel gebruikte in zijn panoramische landschappen, een vermenging van realiteit en fictie. De scenografie in de Sint-Annakapel, met de teksten om het project te duiden, is een ontwerp van Asli Çiçek.

Het tweede werk maakt gebruik van de viaduct, sinds 2004 beschermd als monument en recentelijk verbreed van twee naar vier sporen. Koen van de Broek gebruikt de doorkijk onder de bogen van de viaduct om het zicht te reduceren naar een plat vlak, een thema waarmee de twee schilders, Van de Broek en Bruegel moeten werken.

De nabijgelegen inbreng van landschapsarchitect Erik Dhont valt nauwelijks op. Hij laat een stuk land "vernatten" waardoor andere planten zich kunnen ontwikkelen met een boeiend ecologisch resultaat. Zijn kijk op natuur is compleet anders dan de vele gazons rond de villa's op het parcours van het project. Het Brussels bureau Office Kersten Geers David Van Severen koos een dicht bebost perceel waarin een cirkelvormige ring werd aangebracht, een oplossing die verwijst naar hun villa ontwerp in Spanje. Aan deze ring werden doeken aangebracht waarop de wind vat heeft en die bedrukt zijn met fragmenten van Bruegels schilderij *De toren van Babel*. Deze opnames zijn van de fotograaf / beeldend kunstenaar Bas Prinsen.

Des crayen ende raeven aes" is een project van de landschapsarchitect Bas Smets. Hij koos voor het Kapelleveld, een hoog gelegen terrein waarop vier hoge, zwarte boomstammen met bovenaan wielen werden ingeplant. Daarmee verwijst hij naar één van de topwerken van Bruegel *De Triomf van de Dood*. Waar een boomstam symbool is voor leven verwijst de kleur naar de dood en de foltering.

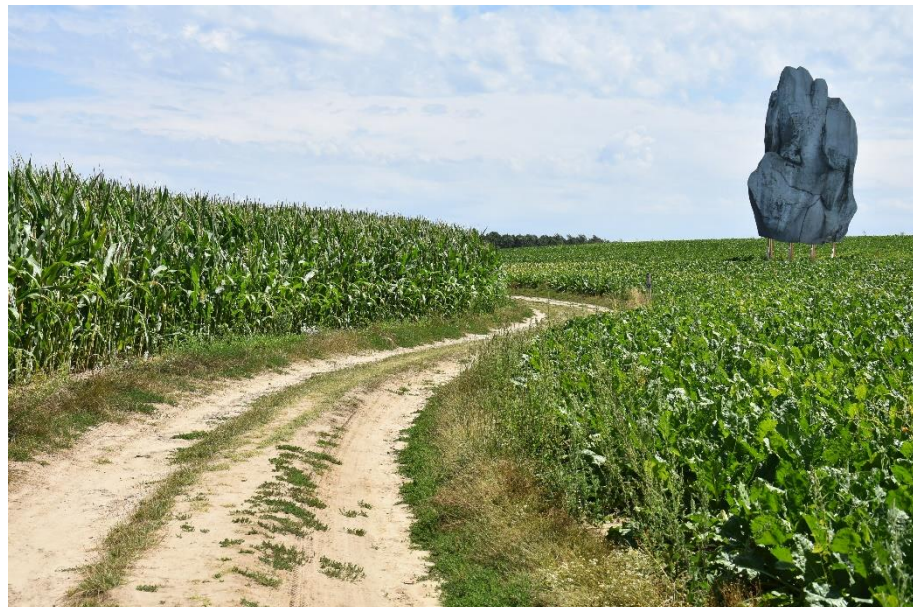

Foto's: Marc Dubois

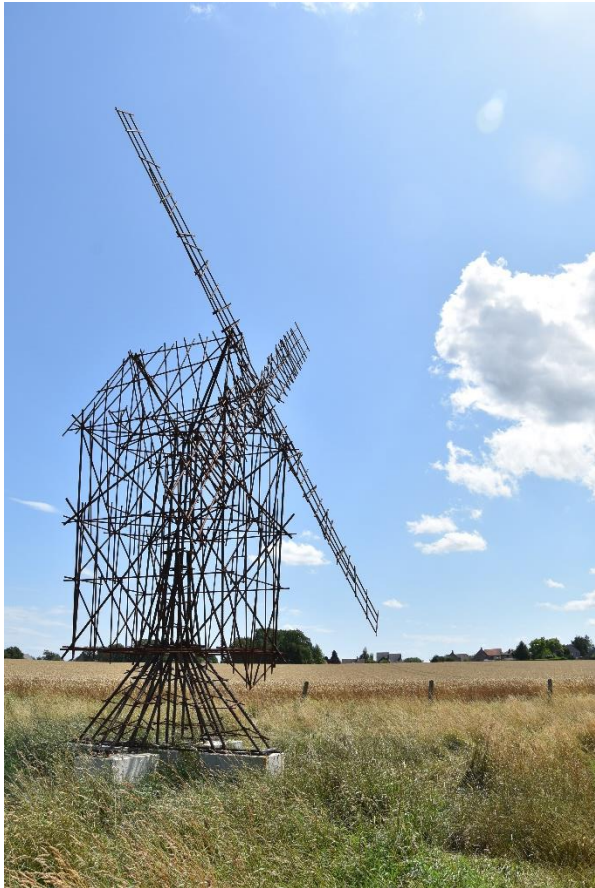
Het schilderij *De Kinderspelen* van Bruegel was de inspiratie voor het landschapsbureau Landinzicht. Zij transformeerden silo's in kunststof tot speelobjecten en een artificiële heuvel met daarop autobanden werd een glijbaan.

Zoals steeds komt Guillaume Bijl erg verrassend uit de hoek en gebruikt hij zijn beproefde methodiek om herkenning en vervreemding te combineren. Hij plaatste tuinhuisjes in een U-vormige opstelling, met in het midden een lange tafel wachtende op de deelnemers van het feest. Aan de vierde zijde een inkompoort met bovenaan de titel "Bruegelfeest in de Ponderosa". Met deze schitterende installatie laat Bijl ons doen nadenken wat is nu landelijke architectuur, zeker in de nabijheid van een mega schuur in gebogen metalen golfplaten?

In een wijds korenveld staat een mega billboard, geen reclame maar wel een grote rotsblok. Daarmee verwijst Dujardin naar de combinatie van dit landschap met de beelden van de Alpen die Bruegel hebben gefascineerd. Een uitzonderlijk moment op de wandeling met een surrealistisch gehalte.

Molens bevolken veel schilderijen van Bruegel. "Study for a Windmill" van het duo Gijs Van Vaerenbergh bestaat uit aan elkaar gelast bewapeningstaal. Molens in het Pajottenland zijn verdwenen, eens waren de ingenieuze constructies van economisch levensbelang.

Van de Oostenrijkse kunstenaar Lois Weinberger zijn er twee projecten. In "Garten" ontstaat een stuk afgesloten groenzone begrensd door gerecycleerde deuren. Met "Koe" op het einde van de wandeling wil hij er de aandacht op vestigen dat niet het landschap verandert maar er dat ook een evolutie is in rassen van dieren.

De laatste inbreng van het parcours is een constructie van Georges Rouse tegenaan de viaduct. Het is een zwart volume, dat een beeld oproept van een landelijke rijwoning, met daarop een gele vlek. Staat men op de aangegeven plaats dan is het een perfecte cirkel. Maar de cirkel verwijst naar het westen, de richting van de ondergaande zon.

Op het parcours ook een aantal tekstfragmenten voorgedragen door Josse De Pauw. Naast de kerk is er een infocentrum ondergebracht in een hedendaagse serre, voorstel van Rotor, waar een bezoekersgids te koop is (10 euro) en een meer uitgebreide catalogus.

Voor de pendelaars die vaak de trein nemen naar Brussel een aan te bevelen ontdekkingstocht, onder en rond de viaduct van de Pedevallei.

Marc Dubois, architect
Journalist VVJ

De Blik van Bruegel / Reconstructie van het landschap

Tot 31 oktober www.deblikvanbruegel.be